

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 34/2014-84

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného usadeným euroadvokátom dr. Sándorom Czudarom, Mierové námestie 452, Vinica, a advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, PhD., Park Angelinum 4, Košice, za účasti [REDACTED], starostu obce Čebovce, vo veci namietanej nezákonnosti a neústavnosti volieb na funkciu starostu obce Čebovce konaných 15. novembra 2014 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného usadeným euroadvokátom dr. Sándorom Czudarom, Mierové námestie 452, Vinica, pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Čebovce konaných 15. novembra 2014.

Dňa 30. januára 2015 bezprostredne pred začiatkom vypočúvania predvolaných svedkov sa so sťažovateľom dostavil aj advokát JUDr. Štefan Kseňák, PhD., Park Angelinum 4, Košice, ktorý predložil splnomocnenie na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom udelené sťažovateľom. Sťažovateľ v konaní o predmetnej sťažnosti výslovne vyhlásil, že si ustanovil oboch právnych zástupcov, ktorí ho v tomto konaní zastupujú.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol kandidátom na starostu obce Čebovce konaných 15. novembra 2014 s poradovým číslom 3, pričom zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Čebovce (ďalej len „zápisnica“) vyplýva, že z 590 odovzdaných platných hlasov získal 181 hlasov, čo predstavuje 30,68 % hlasov, čiže viac ako 10 % hlasov podľa § 59 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti.

Sťažnosť smeruje proti kandidátovi [REDAKOVANÉ], ktorý bol s počtom hlasov 182 zvolený za starostu obce Čebovce.

Sťažovateľ namieta

1. nesprávny postup miestnej volebnej komisie pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov;
2. zákonnosť sčítavania hlasov po skončení hlasovania;
3. neoprávnený zásah do zápisnice a

4. porušenie volebného moratória.

V súvislosti s námietkami týkajúcimi sa postupu miestnej volebnej komisie pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov a ich sčítavania sťažovateľ uvádza:

„V súlade s § 38 ods. 1 volebného zákona uznala miestna volebná komisia za neplatný hlasovací lístok, na ktorom volič vyjadril svoju vôľu zakrúžkovaním môjho veku bez zakrúžkovania poradového čísla. Takýmto spôsobom však volebná komisia nepostupovala pri kontrole hlasovacieho lístka odporcu, pri ktorom volič vyjadril svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla aj zakrúžkovaním veku kandidáta, a uznala hlasovací lístok za platný, pričom v súlade s platnou legislatívou sa mal hlasovací lístok vyradiť ako neplatný. Napriek tomu, že na túto skutočnosť upozornila členka komisie p. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ostatní členovia túto pripomienku neakceptovali a zaradili hlasovací lístok medzi platné hlasovacie lístky. Uvedený postup je v rozpore s volebným zákonom a zároveň vytvára nerovný prístup, ktorý je principiálne zakázaný.

Po prvom prepočítavaní sa zistilo, že jednotlivé časti neobsahujú len hlasovacie lístky na daného kandidáta (omylom tam boli zamiešané aj hlasovacie lístky iných kandidátov), a preto sa počty hlasov opätovne prepočítavali. Po následnom sčítaní odovzdaných hlasov jednotlivých kandidátov na starostu a sumarizovaní celkového počtu odovzdaných hlasovacích lístkov spolu s neplatnými hlasovacími lístkami sa zistilo, že počet odovzdaných obálok – 597 – nekorešponduje s počtom hlasovacích lístkov. Celkový počet hlasovacích lístkov na základe sumarizácie bolo 598, čiže o jeden kus viac, ako celkový počet odovzdaných obálok. Na základe tohto zistenia sa hlasovacie lístky prepočítali ešte dvakrát, a to s rovnakým výsledkom 598 hlasovacích lístkov. Podotýkam, že pri otváraní obálok neboli zistené žiadne nezrovnalosti, ani jeden z členov volebnej komisie neoznámil, že sa v obálke, ktorú otvoril nachádzali dva hlasovacie lístky odovzdané pre voľby starostu obce.

Na základe vyššie uvedených skutočností členka volebnej komisie p. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] odmietla zápisnicu podpísať.“

Sťažovateľ poukazuje na § 31 ods. 4 a § 38 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), na judikatúru ústavného súdu – nálezy sp. zn. PL. ÚS 11/2011 a sp. zn. PL. ÚS 21/99, ako aj na uznesenie sp. zn. PL. ÚS 10/07, z ktorých „vyplýva, že za platný možno uznať iba ten hlasovací lístok, na ktorom volič zakrúžkoval poradové číslo ním vybraného kandidáta na funkciu starostu bez akejkoľvek inej úpravy hlasovacieho lístka...

Pokiaľ by sa platnosť hlasovacieho lístka posúdila vyššie uvedeným spôsobom dochádzalo by k rovnosti hlasov kandidátov na starostu, nakoľko ja som získal 181 hlasov... a odporca získal 182 hlasov...“.

Sťažovateľ vzhľadom na nezrovnalosť v počte odovzdaných hlasovacích lístkov s počtom zapísaných hlasovacích lístkov navrhuje zistiť počet hlasovacích lístkov a tiež navrhuje zistiť obsah a posúdiť platnosť odovzdaných hlasovacích lístkov a takto posúdiť výsledok hlasovania.

K sčítavaniu hlasovacích lístkov, k zistenej nezrovnalosti medzi počtom odovzdaných obálok a skutočným počtom hlasovacích lístkov a k vyhotoveniu zápisnice miestnou volebnou komisiou sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

«Tento stav sa však neodrazil v zápisnici z miestnej volebnej komisie..., nakoľko členovia volebnej komisie okrem p. [REDAKOVANÉ] sa rozhodli hlasovací lístok, ktorý bol navyše zaradiť medzi neplatné, a takýmto spôsobom vypracovať zápisnicu. Nikto sa nezaoberal tým, akým spôsobom mohlo dôjsť k nezrovnalosti v počte hlasovacích lístkov. V prípade, ak by bolo menej hlasovacích lístkov ako bolo odovzdaných mohla by vzniknúť situácia, že volič hlasovací lístok do obálky nevložil, ale v danom prípade „prírastok hlasovacieho lístka“ môžeme odôvodniť len tým, že omylom boli vydané voličovi 2 hlasovacie lístky na voľby starostu, čo je málo pravdepodobné, nakoľko by sa volič pravdepodobne ozval, alebo bol hlasovací lístok pridaný počas počítania hlasov. Napriek tejto skutočnosti sa do zápisnice uviedli počty, ktoré sú zavádzajúce a neodzrkadľujú skutkový stav. Zo zápisnice vyplýva, že pre voličov bolo vydaných 597 obálok a počet

platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bolo 590. Napriek tomu, že počet neplatných hlasovacích lístkov sa nikde v zápisnici neuvádza, je úlohou volebnej komisie sa takýmto stavom zaoberať a v žiadnom prípade nemôže takúto situáciu bagatelizovať.

... Po zistení nezrovnalostí sa členovia volebnej komisie dohodli, že vzniknutú situáciu budú riešiť s členmi Obvodnej volebnej komisie vo [REDACTED]. O takomto riešení mala vedomosť aj p. [REDACTED]. O tom, že do zápisnice z miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva a starostu obce v časti VII. „zápisnicu odmietol podpísať“ bola pri dopísaní veta „Odmietla podpísať zápisnicu bez udania dôvodu“ zistila až po vyžiadaní zápisnice dňa 18. novembra 2014. Táto veta neodzrkadľuje vôľu člena volebnej komisie, nakoľko dôvodom nepodpísania zápisnice boli vyššie uvedené skutočnosti. Z uvedeného dôvodu členka volebnej komisie p. [REDACTED] považuje toto konanie za protiprávne.»

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje aj na to, že predsedníčka miestnej volebnej komisie [REDACTED] postupovala v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a zákonom o voľbách, pretože nekonala vo veci nesúladu počtu vydaných a spočítaných hlasovacích lístkov, pričom o tejto nezrovnalosti vedela a bez toho, aby túto skutočnosť uviedla, zápisnicu podpísala ako vecne správnu. Rovnako tak predsedníčka miestnej volebnej komisie neupozornila [REDACTED], že je povinná písomne uviesť dôvody, pre ktoré odmietla podpísať zápisnicu. Namiesto toho po konzultácii s obvodnou volebnou komisiou bolo do zápisnice dopísané, že ju odmietla podpísať bez udania dôvodu.

K porušeniu volebného moratória sťažovateľ uvádza:

„Deň pre konaním volieb, t. j. 14. novembra 2014 bol na webovej stránke www.facebook.sk vytvorený profil fiktívnej osoby pod menom [REDACTED]. V rámci tohto profilu boli uvedené zavádzajúce údaje a polopravdy týkajúce sa mojej osoby, jednak môjho súkromia ako aj výkonu starostu v predchádzajúcom volebnom období. Zároveň boli uverejnené dokumenty súkromného charakteru, ktoré boli počas mojej PN v kancelárii

a bližšie nezistené osoby ich v mojej neprítomnosti odfotili a takýmto spôsobom zneužili. Celá kampaň bola zameraná na zdiskreditovanie mojej osoby...

Na základe viacerých oznámení od voličov odporca porušil volebné moratórium, nakoľko deň pred konaním volieb osobne navštívil viacerých voličov s cieľom získať si ich hlas...“

Sťažovateľ tiež uvádza, že na základe už uvedených skutočností bolo v danej veci podané trestné oznámenie na Okresnej prokuratúre [REDAKOVANÉ].

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vydal tento nálež:

„Volby starostu obce Čebovce, ktoré sa konali dňa 15. novembra 2014, vyhlasuje za neplatné.“

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že verejnú funkciu by mala zastávať osoba, ktorá do nej bola zvolená alebo ustanovená v súlade s právnou úpravou volieb. V prerokúvanej veci existujú dôvodné obavy, že vo voľbách starostu obce Čebovce bola porušená ústava a zákon o voľbách.

„Verejný záujem na výkone funkcie starostu, ktorý vznikol v zákonných a ústavných voľbách prevažuje nad prípadným zásahom do práv odporcu spočívajúcom v tom, že dočasne nebude vykonávať funkciu starostu. Výkon funkcie starostu je zabezpečený v zmysle § 13 b) zákona SNR č. 369/1990 Zb...“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd na základe § 31a zákona o ústavnom súde uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým uloží [REDAKOVANÉ] povinnosť *„až do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej zdržať sa výkonu všetkých práv a povinností, ktoré mu vznikli v dôsledku výsledkov voľby starostu obce Čebovce, konaných dňa 15. novembra 2014“.*

Alternatívne sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde takto:

„Miestna volebná komisia obce Čebovce vytvorená v zmysle zákona SNR č. 346/1990 Zb... je povinná zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení [REDAKOVANÉ], ktorý kandidoval na starostu obce Čebovce vo voľbách starostu obce Čebovce konaných dňa 15. novembra 2014 za starostu obce Čebovce do rozhodnutia vo veci samej.“

Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 34/2014-15 z 10. decembra 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nevyhovelo. Prípisom č. k. PL. ÚS 34/2014-22 zo 16. decembra 2014 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k obsahu sťažnosti a aby predložil ústavnému súdu kompletnú volebnú dokumentáciu týkajúcu sa volieb starostu obce Čebovce.

V podaní doručenom ústavnému súdu 30. decembra 2014 odporca zaujal stanovisko k sťažnosti sťažovateľa. K jednotlivým námietkam uviedol:

„Vyhlasujem, že zákon o volebnom moratóriu som neporušil a ako dôkaz prikladám overenú fotokópiu zápisnice z výsluchu Zn. ORP-554/VI-VK-2014 PZ [REDAKOVANÉ] zo dňa 5. 12. 2014 týkajúce sa s podozrenia porušenia volebného moratória.

Čo sa týka ďalších námietok sťažovateľa a to:

1. Nesprávny postup miestnej volebnej komisie pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov

2. Zákonnosť sčítavania hlasov po skončení hlasovania

3. Neoprávnený zásah do zápisnice

sa neviem hodnoverne vyjadriť nakoľko som nebol prítomný pri sčítavaní hlasov a ani pri vyhotovení zápisnice.

K týmto námietkam sťažovateľa žiadam Vás o výsluch – vyjadrenie všetkých členov miestnej volebnej komisie vrátane predsedu a podpredsedu a zapisovateľky miestnej volebnej komisie.

... Žiadam... sťažnosť... v celom rozsahu zamietnuť ako bezdôvodnú a právne irelevantnú.“

Vzhľadom na obsah vyjadrenia odporcu ústavný súd nepovažoval za potrebné toto podanie doručiť sťažovateľovi.

II.

Dokazovanie

Ústavný súd vykonal vo veci dokazovanie listinnými dôkazmi sťažovateľa doručenými ústavnému súdu ako prílohy k jeho sťažnosti vrátane volebnej dokumentácie a výsluchom svedkov – členov miestnej volebnej komisie v obci Čebovce – a tiež oboznámením sa s rozhodnutiami a zápisnicami z výsluchov v trestných veciach ČVS: ORP-554/VI-VK-2014 a ČVS: ORP-555/VI-VK-2014.

II.1 Prepočítanie hlasovacích lístkov

Ústavný súd 14. januára 2015 prepočítal hlasovacie lístky zo zapečatenej volebnej dokumentácie z volieb starostu obce Čebovce konaných 15. novembra 2014.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie vyplýva, že 597 voličom boli vydané obálky a 597 obálok bolo odovzdaných. Z uvedenej zápisnice vyplýva, že počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce Čebovce bol 590.

P. č.	Kandidát	Výsledky volieb zistené ústavným súdom	Výsledky volieb podľa zápisnice MVK	Rozdiel
1.	██████████	92	92	-
2.	██████████	135	135	-
3.	██████████	181	181	-
4.	██████████	182	182	-

Pri prepočítaní hlasovacích lístkov ústavný súd zistil, že medzi platnými hlasovacími lístkami pre kandidáta č. 4 [REDACTED] bol hlasovací lístok, na ktorom bolo zakrúžkované poradové číslo 4 pri mene a priezvisku kandidáta a zároveň bol zakrúžkovaný vek kandidáta č. 4.

Súčasťou volebnej dokumentácie bolo osem kusov neplatných hlasovacích lístkov pre voľby starostu,

- na troch hlasovacích lístkoch boli preškrtnuté mená, priezviská a ďalšie identifikačné údaje všetkých kandidátov,

- na troch hlasovacích lístkoch boli zakrúžkované poradové čísla všetkých štyroch kandidátov,

- na jednom hlasovacom lístku boli jedným krížikom a čiarou preškrtnuté poradové čísla všetkých štyroch kandidátov,

- na jednom hlasovacom lístku bol zakrúžkovaný vek kandidáta č. 3 [REDACTED].

Súčasťou volebnej dokumentácie bolo 597 použitých obálok.

II.2 Výsluchy predvolaných svedkov

Dňa 30. januára 2015 sa v priestoroch ústavného súdu uskutočnil výsluch 8 predvolaných svedkov – členov miestnej volebnej komisie a zapisovateľky v súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa. Tohto výsluchu sa zúčastnil aj sťažovateľ, jeho právni zástupcovia a odporca.

Svedok [REDACTED] uviedol, že počet obálok bol 597 a počet voličov, ktorí sa zúčastnili volieb, bol 597, „*len potom, ako sme ich sčítavali druhý alebo tretíkrát, tak vtedy tam už bol jeden rozdiel, jeden papier sa tam vyskytol navyše*“. Svedok tiež uviedol,

že neplatné hlasy vyradili už na začiatku „úplne čisté..., potom, kde bolo viac zakrúžkovaných,... kde bol krížik, aj to sme vyradili, kde bol len rok zakrúžkovaný, aj to sa vyradilo...“. V prípade, keď členovia miestnej volebnej komisie nevedeli posúdiť platnosť hlasovacieho lístka, „to sa aj volalo do [REDACTED] ([REDACTED], pozn.), tam vraveli, že to máme vyradiť“. Na otázku odporcu svedok uviedol, že pri otváraní obálok ani jedna neobsahovala viac ako dva hlasovacie lístky (t. j. obálky obsahovali jeden hlasovací lístok pre voľby starostu a jeden hlasovací lístok pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva, pozn.). Na otázku ústavného súdu svedok spresnil, že hlasovacie lístky rozdelili podľa kandidátov, neplatné vyradili a „... sme päťkrát prepočítali všetky“, pričom hlasovacie lístky už opäť nezmiešali, len sčítali hlasy jednotlivých kandidátov. Na otázku, koľko bolo neplatných hlasovacích lístkov, uviedol: „Sedem,... alebo osem...“ Svedok si nepamätal, koľko bolo medzi neplatnými hlasovacími lístkami čistých, uviedol: „jedno čisté sme našli, to sme jedno prečiarkli. Jedna časť, to aby sa nemiešalo s ostatnými, ale to už naozaj neviem, koľko tam bolo čistých.“ Svedok vedel o tom, že p. [REDACTED] odmietla podpísať zápisnicu, pričom tiež vedel, že v zápisnici bolo napísané, že odmietla podpísať bez uvedenia dôvodu. „Tak tam ona povedala, že nevie, ako ju preložiť do slovenčiny a potom jej predsedníčka vravela, že nech povie, že čo chce tam napísať a ona to preloží. A tak nevedela, že čo tam má napísať. Tak nedalo sa jej pomôcť.“

Svedok [REDACTED] uviedol, že po otvorení volebnej schránky bol rovnaký počet obálok ako voličov, ktorí sa zúčastnili volieb. Potom „sme všetky spočítali, to ešte všetko sedelo v poriadku... sme to rozdelili na štyri kopce... ešte predtým sme rozdelili, že sme dali nabok tie hlasovacie lístky, ktoré neboli platné... a potom, keď sme všetko spočítali, tak sme zistili, že o jeden hlasovací lístok bol viacej...“. Nevedeli však, ktorý hlasovací lístok bol ten, ktorý bol navyše. Medzi neplatnými hlasovacími lístkami bol taký, na ktorom nebol označený žiaden kandidát, tak sa „dohodli, že to sme preškrtili...“. V dvoch prípadoch sa nevedeli zhodnúť o platnosti hlasovacieho lístka – na ktorom bol zakrúžkovaný len vek kandidáta – „... to sme sa nevedeli dohodnúť,... že či to dáme akože neplatný hlas... vtedy sme zavolali ešte do [REDACTED] do okresnej komisie a oni nám vtedy hovorili, že to nemá byť platné...“ a na ktorom okrem poradového čísla kandidáta bol zakrúžkovaný aj jeho

vek – „vtedy tiež sme zavolali, pretože nevedeli sme sa rozhodnúť... a oni... hovorili, že v tomto prípade, keď je už to tam jednoznačne to číslo zakrúžkované, sme sa rozhodli, že to dáme ako platné... A tuším tam bolo sedem alebo osem neplatných hlasovacích lístkov, to si už nepamätám.“. Na otázku odporcu, kedy zistili, že je o jeden hlasovací lístok viac, uviedol, že „pri druhom sčítaní, keď sme spočítali všetky hlasy, ktoré boli neplatné, na jedného kandidáta a takto ďalej“. Uviedol tiež, že našli aj „taký lístok, ktorý nebol označený...“. Na otázku ústavného súdu svedok uviedol, že pred rozdelením hlasovacích lístkov na jednotlivých kandidátov ich spočítali a ich počet súhlasil s tým, koľko „vydali obálok a lístkov“. Uviedol, že pri vyberaní hlasovacích lístkov z obálok žiaden člen miestnej volebnej komisie neuviedol, že našiel dva hlasovacie lístky pre voľbu starostu v jednej obálke. Svedok vedel, že p. [REDAKOVANÉ] odmietla podpísať zápisnicu, pričom „neuviedla dôvody, ona tuším ani nepísala do toho, do tej zápisnice, bola upozornená, že tam má dopísať nejaký dôvod, ale mne sa zdá, že to sa neuskutočnilo“. Okolo pol jednej ukončili hlasovací proces, a tak „sme sa rozhodli, že... kto podpíše, podpíše a kto je proti, tak ten dopíše dôvod... To riešila sa mi zdá predsedníčka volebnej komisie.“. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa, či v zápisnici bol už text (zrejme: odmietla podpísať bez uvedenia dôvodu, pozn.), svedok uviedol: „Tak keď to má podpis, tak to... určite, že bol.“. Na otázku ústavného súdu, či vie o vytvorení profilu na sociálnej sieti Facebook s menom [REDAKOVANÉ] v čase volebného moratória, svedok uviedol: „počul som o tom, ale ja si myslím,... že na internet, na webovú stránku... nahodiť... nejaké tie fotky, či čo tam boli, to je v takomto svete modernom, je to jednoduché. Viac o tom neviem.“

Svedkyňa [REDAKOVANÉ] uviedla, že hlasovacie lístky pre voľby starostu dali na jednu kôpku, pričom ich nespočítali. Následne ich začali triediť na štyri kôpky podľa kandidátov a tiež na kôpku s neplatnými hlasovacími lístkami a po tomto triedení spočítali jednotlivé kôpky. To, že je 598 hlasovacích lístkov, sa zistilo, keď „sa zrátao druhýkrát“. Prvé spočítanie považovali za predbežné, „potom sme brali, že sa ešte zráta, a potom sme našli ešte aj v jednej aj v druhej kôpke boli pomiešané, tak potom sa zistilo, že je jeden navyše. Potom už nesedeli čísla.“. Popísala tiež kritériá, podľa ktorých vyradňovali neplatné hlasovacie lístky, uviedla, že v dvoch prípadoch volali obvodnú volebnú komisiu

vo [REDACTED], „tak sme nevedeli, že či to je platné alebo nie, tak sme pre istotu radšej volali“. Na otázku odporcu uviedla, že v žiadnej obálke nenašli viac ako dva hlasovacie lístky, tie neplatné vyradili hneď a potom ich už nezmiešavali. Potom opakovane prepočítali platné hlasovacie lístky „tak potom sa našiel ten ešte jeden lístok“ (neoznačený, pozn.), ktorý tiež vyradili ako neplatný. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa, že táto skutočnosť (o neplatnom hlasovacom lístku) sa nepremietla do zápisnice uviedla: „Neviem, nerozumiem...“. To, že sa do zápisnice dopísalo: „odmietla podpísať bez uvedenia dôvodu“, sa dozvedela od pani [REDACTED] po voľbách, pričom uvádza: „... pani [REDACTED] keď prišla domov z [REDACTED], mi vravela.“ Nevedela, či rozdielne názory na platnosť hlasovacieho lístka sú zachytené v zápisnici, zápisnicu podpísala, lebo „sme si mysleli, že to je všetko v poriadku a ten jeden hlas bol aj tak neplatný“. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa svedkyňa uviedla: „My sme rozdelili starostov, papieriky... a pri tom druhom sčítavaní, ja neviem, ako sa tam dostal, bol jeden prázdny... Lebo prvýkrát tam nebol, keď sa rozdelili tie štyri kôpky, my sme zráтали, každého zvlášť sa napísalo, sa zrávalo, vtedy ešte sedelo a už druhýkrát, keď sa vyberalo z jednej kôpky tam druhé meno, iné meno a sa dopisovalo, a potom, keď sa to zrávalo, potom to vyskočilo.“ Svedkyňa vedela, že p. [REDACTED] odmietla podpísať zápisnicu, pýtali sa jej na dôvod, „nevedela uviesť, lebo ako sme jej vraveli, aby dačo napísala, tak nevedela, že čo tam má napísať, potom jej pani [REDACTED] vravela, že ak nevie po slovensky, tak nech jej to napíše po maďarsky... že nevie, čo tam má napísať“. Ostatní členovia podpísali zápisnicu po telefonáte s obvodnou volebnou komisiou vo [REDACTED] – „podpísali, lebo volali do [REDACTED], že... nie je tam napísaný dôvod, a vraveli, že aj tak to môže doniesť“. Dôvod, prečo p. [REDACTED] nepodpísala zápisnicu, nebol uvedený, „potom sa to dopísalo v [REDACTED]. Tam bola pani [REDACTED] dopísať.“.

Svedok [REDACTED] uviedol, že spočítali obálky po ich vybratí z volebnej schránky, ich počet súhlasil s počtom tých, ktorí boli volíť. „Potom sme začali počítat, porozkladali sme lístky... podľa kandidátov..., ale pomiešali sa hlasovacie lístky podľa jednotlivých mien, znovu sme to porozkladali a znovu sme to spočítali. A potom jednotlivo sme spočítali hlasovacie lístky na jednotlivých kandidátov... Veľakrát sme to spočítali znovu a znovu,

ako keď sme to rozdeľovali, tak ja som našiel prázdny lístok a ja som ostatných členov... upozornil, aby sme tento hlasovací lístok nezapočítali. A potom sme počítali všetko dlho... A tento lístok sme brali ako neplatný hlas, pretože na tomto lístku nebol nikto zakrúžkovaný. A ja som tento lístok, s veľkým krížom som preškrtol, aby to náhodou niekto nezakrúžkoval na tento lístok meno.“ Svedok uviedol, že hlasovacie lístky pre voľbu starostu spočítali najprv všetky spolu. Pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov sa volalo obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED]: „Čo ja viem, bolo to tri alebo štyrikrát.“ Svedok uviedol, že v žiadnej obálke nenašli viac ako dva hlasovacie lístky. Na otázku odporcu: „A pri ďalších sčítaniach ste našli taký lístok, ktorý ste museli vyradiť za to, lebo nebol platný?“ svedok odpovedal: „Áno.“ Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa, kedy našiel prázdny hlasovací lístok, svedok uviedol, že vtedy, keď „otvárali obálky“. Svedok tiež uviedol, že celkovo bolo osem neplatných hlasovacích lístkov. Nevedel uviesť, prečo v zápisnici nie je uvedené, že počet hlasovacích lístkov bol vyšší ako počet vydaných obálok a lístkov. Na otázku ústavného súdu, či už pri prvom prepočítaní sa vyskytla nezrovnalosť, svedok uviedol: „Nie.“, ale „Druhýkrát.“ Na ďalšie otázky v tomto smere svedok uviedol: „Najprv sme prepočítali lístky celkovo, dokopy všetko. Potom sme lístky porozkladali podľa kandidátov na starostu... To druhýkrát rozumiem to, že keď sme už porozkladali hlasovacie lístky a sme tieto prepočítali viackrát a vtedy sa vyskytlo, že je navyše. Ja som našiel ten neplatný lístok a keď som vybral z obálky, ja som každému ukázal, že tu je takýto lístok a ja som tento lístok preškrtol veľkým krížikom... Potom, keď sme to rozdelili podľa jednotlivých mien kandidátov na starostu, ako sme vyberali z obálky, ja som hneď našiel v obálke prázdny lístok.“ Na otázku ústavného súdu, či sa pri opakovaných prepočítavaniach objavil nevyplnený hlasovací lístok, svedok uviedol: „Bol, bol tam... Áno, bol aj taký neoznačený“, nepamätal sa však, kto ten lístok našiel. Na otázku ústavného súdu, koľko bolo čistých neoznačených lístkov, svedok uviedol: „Dva lístky boli také, ktoré boli prázdne, čiže neboli zakrúžkované.“ Na otázku advokátskej koncipientky svedok uviedol: „Vtedy boli perá odložené nabok, na stole pero nebolo. Ja som nemal pero. Potom som ako zobral a ukázal som. Potom som zobral pero, ja som povedal pred každým, že ja to preškrtnem.“ Svedok uviedol, že zápisnicu odmietla podpísať p. [REDACTED], predsedníčka jej povedala, že „musí odôvodniť, prečo zamieta

podpisovať... , že keď nevie po slovensky, teda nech povie po maďarsky a predsedníčka jej to preloží do slovenčiny... aj mňa poprosila, že čo tam treba napísať, ja som jej povedal, že nech tam napíše, že nesúhlasí s voľbami. Počuli sme viacerí, že predtým jej telefonoval manžel, že nemá nič podpísať.“. Na otázku sťažovateľa svedok ešte uviedol, že „... ja som stál pri nej, a počul som do telefónu, že neopováž sa podpísať. Je pravda.“. Nevedel uviesť, či dodatočne bolo niečo do zápisnice dopísané.

Svedok [REDACTED] uviedol, že po uzavretí volebnej miestnosti „*spojili... všetky štyri stoly v miestnosti, aby každý videl na každého*“, a následne zistili, že vo volebnej schránke bolo 597 obálok a na evidenčnom lístku (zozname voličov, pozn.) bolo 597 mien zakrúžkovaných. Hlasovacie lístky triedili na dve kôpky, ktoré spočítali a „*bolo 597 na starostu a 597 na poslancov. Ale už tam sa vyskytli aj neplatné lístky, navzájom sme sa upozorňovali, že ktorý lístok je neplatný.*“. Hlasovacie lístky pre voľby starostu rozdelili podľa kandidátov: „*Keď sme najprv tak formálne spočítali, tak [REDACTED] viedol s dvoma hlasmi. Potom sme tieto kopy ešte raz prezreli a zistili sme, že boli pomiešané... a potom sme to ešte raz porozdeľovali správne podľa mien. Aj vtedy bolo 597 hlasov. Keď sme druhýkrát už úradne sme počítali, vtedy sa zistilo, že hlasovacích lístkov je 598. Z ôsmich neplatných lístkov jeden lístok bol... prázdny, nebol vôbec zakrúžkovaný...*“ Platnosť niektorých hlasovacích lístkov konzultovali s obvodnou volebnou komisiou vo [REDACTED]. Telefonovala zapisovateľka z inej miestnosti a následne oznámila obsah rozhovoru. Opakované prepočítavania robili všetci členovia miestnej volebnej komisie spoločne. Na otázku ústavného súdu a aj právneho zástupcu sťažovateľa, koľko bolo neoznačených hlasovacích lístkov, sťažovateľ uviedol, že jeden. („*Už ako tam boli neplatné hlasovacie lístky, ako sme dali nabok, už tam bol jeden prázdny... ja som sa stretol s jedným hlasovacím lístkom, ktorý bol úplne prázdny... a následne tento lístok [REDACTED] preškrtol... Podľa mojich vedomostí už sme ďalší prázdny nekrúžkovaný lístok nenašli.*“). V žiadnej obálke nenašli viac ako dva hlasovacie lístky. Po spočítaní hlasovacích lístkov pre voľby poslancov nevedeli, či majú podpísať zápisnicu: „*bolo medzi nami trošku napätia, podpísať či nepodpísať... Potom [REDACTED] vyhlásila, že ona nepodpíše. Predsedníčka povedala, že ona podpíše a po telefonáte do [REDACTED], [REDACTED] povedal, že máme odniesť*

hlasovacie lístky a následne... do [REDACTED] [REDACTED] som išiel ja, zapisovateľka a predsedníčka...“ Svedok sa vo [REDACTED] zdržiaval pri aute. Pani [REDACTED], „nám povedala, že nehnevajte sa, ja to nepodpíšem, ale viacerých nás sa spýtala, že aký dôvod tam má písať, ako to má sformulovať, čo tam má ako dôvod napísať“.

Svedkyňa [REDACTED] uviedla, že hlasovacie lístky pre voľby starostu rozdelili podľa jednotlivých kandidátov, potom začali počítat tak, že „jeden člen komisie počítal, druhý člen sa na to pozeral...“, pričom tieto dvojice sa nemenili pri opakovaných počítaniach. Keď počítanie ukončili, „zistili sme, že medzi prvým miestom a druhým miestom je rozdiel jedného hlasu“. Potom zistili, že niektoré hlasovacie lístky neboli na správnej kôpke, preto ich primerane uložili „a znovu sme začali počítat. Pri počítaní sme odložili neplatné hlasovacie lístky úplne bokom. Počítali sme teda lístky... platné a počítali sme dokopy aj neplatné lístky a vyšlo nám, že je o jeden lístok... viac na starostu, ako boli vydané... Keď sme zistili, že čísla, teda počet nesedí, začali sme znova počítat.“. Obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED] volali, lebo nevedeli posúdiť platnosť dvoch hlasovacích lístkov. Na otázku ústavného súdu uviedla: „Neviem, ktorý lístok bol navyše, bolo osem neplatných hlasovacích lístkov,... boli také, že bol... preškrtnutý, bol taký na ktorom všetci štyria starostovia boli zakrúžkovaní. A bol aj taký lístok, že bol úplne prázdny.“ Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa uviedla, že o platnosti sporných hlasovacích lístkov nehlasovali. Členovia miestnej volebnej komisie čakali na usmernenie obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED] tak, že predsedníčka ostatným oznámila výsledok telefonátu. Obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED] telefonovali aj z dôvodu, že mali jeden hlasovací lístok navyše. „Oni nám povedali, že máme odniesť do [REDACTED] výsledok a oni sa tam rozhodnú, že ako budú o tom rozhodovať... ja som sa rozhodla, že zápisnicu nepodpíšem... ja som povedala predsedníčke, že ja to neviem sformulovať, neviem to vysvetliť, že prečo, že aký dôvod. Dôvod bol ten, že jeden hlasovací lístok bol navyše, ale nevedeli sme to sformulovať. Preto predsedníčka povedala, že keď pôjdu do [REDACTED] [REDACTED], ona tam povie, že ja prečo, z akého dôvodu som nepodpísala.“ Na otázku ústavného súdu svedkyňa ešte uviedla: „Môj dôvod bol ten, že ja nepodpíšem zápisnicu, pretože o jeden hlasovací lístok je navyše. Nikto nevedel to sformulovať, že ako sa to má dostať

do zápisnice. Nevieť prečo, možno sme tomu nevenovali dostatočnú pozornosť.“ Na otázku ústavného súdu, či jej predsedníčka miestnej volebnej komisie alebo iný člen ponúkli pomoc s formulovaním dôvodu, svedkyňa uviedla: *„Ja sa na to nepamätám.“* Skutočnosť, že do zápisnice sa nakoniec dopísalo, že ju odmietla podpísať bez uvedenia dôvodu, sa dozvedela, až keď *„bola na výsluchu vo [REDACTED]... vtedy videla prvýkrát zápisnicu...“*. Samotné stanovisko obvodnej volebnej komisie k hlasovaciemu lístku navyše predsedníčka miestnej volebnej komisie neuviedla. Komunikáciu predsedníčky s obvodnou volebnou komisiou priamo nepočula. V čase, keď jej bola predložená zápisnica na podpis, nebol tam text: *„odmietla podpísať bez uvedenia dôvodu.“* Podľa svedkyne všetci členovia miestnej volebnej komisie používali mobilné telefóny, pokiaľ ide o telefonáty obvodnej volebnej komisii, tie sa uskutočňovali z inej miestnosti. Svedkyňa uviedla, že jej volal manžel, pričom mu *„povedala o tom, že je jeden hlasovací lístok navyše, ale čo som urobila a čo mám urobiť, o tom som sa rozhodla ja sama“*. Na otázku odporcu, či uviedla, že *„uznajte, že to nemôžem podpísať“*, alebo podobný výrok, svedkyňa uviedla, že *„Nie.“* Svedkyňa na otázku odporcu potvrdila, že počet vydaných obálok súhlasil s počtom voličov, ktorí sa volieb zúčastnili. Svedkyňa si nebola vedomá toho, že by čo i len v jednej obálke bolo viac hlasovacích lístkov ako dva. Na otázku odporcu svedkyňa uviedla, že pri prvom počítaní sa spočítavali hlasovacie lístky len podľa kandidátov, celkový súčet sa ešte nerobil (*„Pri prvom spočítaní hlasov, najprv sme spočítali zvlášť podľa poradového čísla... Pri prvom počítaní sme teda, nebol súčet, neboli tie kôpky spočítané spolu.“*). Rovnako tak sa nespočítali hlasovacie lístky pre voľby starostu pred ich rozdelením na kôpky podľa kandidátov. Na otázku odporcu *„pri druhom sčítaní ste našli ten lístok prázdny, ktorý ste následne vyradili ako neplatný?“* Svedkyňa odpovedala: *„Nie, pri prvom počítaní teda bolo vyradených ako neplatných hlasovacích lístkov osem kusov.“* Následne odporca položil ďalšiu otázku: *„Čiže hneď pri prvom sčítaní ste našli v kôpke z obálok osem neplatných lístkov a následne pri ďalších počítaniach sa nenašiel ďalší prázdny lístok hlasovací?“* Svedkyňa odpovedala: *„Nie.“* Na otázku ústavného súdu svedkyňa uviedla, že sťažovateľ je jej švagor.

Svedkyňa [REDACTED] (predsedníčka miestnej volebnej komisie) uviedla, že po uzavretí volebnej miestnosti spojili stoly a sedeli v kruhu. Roztriedili hlasovacie lístky pre voľby poslancov a pre voľby starostu. Hlasovacie lístky pre voľbu starostu začali následne deliť na štyri kôpky podľa kandidátov a „predbežne sme ich spočítali, ale sme vedeli, že samozrejme sa tam môžu ešte vyskytnúť chyby, tak sme ich zase po jednom všetky prezreli a prípadne zmiešané hlasovacie lístky sme uložili na tú správnu kopu. Spočítali sme hlasy, samozrejme vyradili sme neplatné hlasovacie lístky a spočítali sme teda hlasy a zapisovateľka zapísala teda počty tých hlasov. Potom sme urobili ešte kontrolné spočítavanie a po tom druhom kontrolnom spočítaní sa nám objavil ďalší neplatný hlasovací lístok, ktorý bol ale prázdny... a vyskytli sa nám dva sporné..., ako som si prečítala v inštruktáži, ako sa majú vyhodnocovať, ale keďže som sa chcela utvrdiť, tak sme ešte zavolali na obvodnú volebnú komisiu do... [REDACTED], tam nám takisto potvrdili to, čo som si aj myslela... s tým, že ma sledovali ostatní členovia, ešte vlastnoručne som trikrát prerátala tie hlasovacie lístky... a vždy vychádzalo to isté číslo už potom, čiže 182 a 181.“. Podľa svedkyne na stoloch bol len obsah volebnej schránky a „telefón pani [REDACTED]“. Svedkyňa nevedela uviesť, kto našiel ten druhý prázdny hlasovací lístok: „... bol teda ešte jeden okrem toho prázdny a že kto to úplne konkrétne zistil, my sme všetci vlastne sedeli v tom kruhu a...“ Na otázku ústavného súdu svedkyňa uviedla, že pred rozdelením hlasovacích lístkov na kôpky tieto neprepočítavali, a na otázku o počte neplatných hlasovacích lístkov uviedla, že „Sedem sa mi zdá bolo. A ku koncu teda po tom druhom prepočítaní, osem.“. Na otázku odporcu svedkyňa uviedla, že počet obálok korešpondoval s počtom voličov. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa svedkyňa potvrdila, že nepoužité hlasovacie lístky dali na okno. Nevedela však uviesť, odkiaľ sa vzal ten lístok navyše: „To vám naozaj neviem povedať, že odkiaľ sa tam dostal.“ Na otázku právneho zástupcu, či videla „niekoho, že by bral z týchto prázdny lístok“, svedkyňa uviedla: „Nie, nie.“ a na jeho otázku, či videla, „či niekto priniesol z vonku lístky“, uviedla: „Nevidela som, tak vám viem povedať.“ Na ďalšiu otázku právneho zástupcu svedkyňa uviedla: „ V tých neplatných sa proste zjavil, nie v platných. On sa nezjavil medzi tými, v tej kôpke, on sa zrazu objavil v tej kôpke, my sme neplatné už mali osobitne... Tak čo si ja pamätám, tak áno. A bol prázdny, pretože hovorím, už jeden prázdny bol aj pôvodne

a jeden prázdny pribudol.“ Na otázku právneho zástupcu „prečo by mal byť práve spojený vyplnený s prázdny lístkom, prečo by nemohla byť aj obálka, kde boli dva vyplnené lístky?“ svedkyňa odpovedala: „Pretože my sme ich vyberali z tej obálky a vtedy, keby boli dva vyplnené, asi by sa až tak nezlepili, ako možno z tlačiarne alebo... my sme ich po jednom vyberali, každý z jednej obálky vybral dva lístky...“ Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa, či sa hlasovalo o platnosti sporných hlasovacích lístkov, svedkyňa uviedla: „... najprv sa pozreli na mňa, že teda predsedníčka komisie rozhodne, som povedala, ja teda viem, ako to je,... ale teda ja sa chcem uistiť, zavolali sme na tú obvodnú volebnú komisiu a potom ešte všetci sme sa teda pýtali, ako to kto myslí, a všetci povedali, že áno...“ Na otázku právneho zástupcu, či prílohou zápisnice sú uznesenia o hlasovaní komisie, svedkyňa uviedla: „Nie.“ Rovnako odpovedala svedkyňa aj na otázku, či niekde v zápisnici je uvedené, že sa našiel jeden hlasovací lístok navyše. Na otázku sťažovateľa svedkyňa uviedla, že voličom vydával hlasovacie lístky pán [REDACTED] pričom ani pán [REDACTED] si nevšimol, že by vydal jednému voličovi dva lístky pre voľby starostu, ani žiaden volič neprotestoval, že dostal hlasovací lístok navyše. Na otázku odporcu svedkyňa uviedla: „Jeden člen komisie, aby sme sa teda nepomýlili, ktoré lístky boli neplatné a ktoré boli platné, pozrel na mňa a spýtal sa, že aby sme mali istotu, že to je ten lístok, ktorý bol neplatný, ja ho preškrtnem. A ako som už ja vypovedala, že nechaj tak, ako to je, a nedotýkaj sa, tak preškrtnol ten jeden lístok. Čiže ten prázdny lístok preškrtnol. Pán [REDACTED].“ Na otázku ústavného súdu svedkyňa uviedla: „Dva teda. A už keď jeden preškrtnol, tak preškrtnol aj druhý, napriek tomu, že ja som povedala, že teda nemali by sme sa toho dotýkať, lebo...“

Zápisnicu podpísali všetci členovia miestnej volebnej komisie okrem pani [REDACTED]. Svedkyňa uviedla, že každému na začiatku zvonil mobilný telefón, pričom ich vyzvala, aby si ich stíšili, urobili tak všetci okrem pani [REDACTED]: „... možno každých dvadsať minút vyzváňal manžel, už som bola veľmi nahnevaná... A zreteľne som počula, raz úplne nahlas povedal do telefónu, že nie že to podpíšeš, rozumieš, neopováž sa... No a potom pani [REDACTED]... sa vyjadrila, že odmieta podpísať zápisnicu, ja som ju vyzvala..., že je tam kolónka napísať dôvod, prečo odmieta, ona povedala, no že čo tam

mám napísať?“ Následne telefonovali obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED] s tým, že jeden člen odmieta podpísať zápisnicu, pričom im uviedli, aby zápisnicu priniesli aj bez podpisu. „... znovu som vyzvala pani [REDACTED]... Ale videla som, že zrejme má nejaký problém jazykový... tak som jej ponúkla, že ak máš problém, že to nevieš po slovensky, ja ti ako v pohode preložím. Ja ti to nadiktujem, ale že hovorím, že v jednej vete... ona že nie. Myslím, že ostatní členovia jej tiež ponúkali pomoc, pamätám si pána [REDACTED] a keď som odchádzala... už s pani zapisovateľkou do [REDACTED]..., tak ešte poslednýkrát som držala takto zápisnicu, že teda, či nepodpíše, že nevie, čo tam má napísať.“ Dôvod, prečo pani [REDACTED] nepodpísala zápisnicu, bol dopísaný vo [REDACTED], „Dopisovala to pani zapisovateľka, ale na... pokyn...“. Následne svedkyňa uviedla: „Pán [REDACTED] mi telefonoval, či je všetko v poriadku, či teda... prijali tú zápisnicu, ja som povedala, že áno, je v poriadku, už ideme naspäť, už sa teda môžu kludne rozísť... a ešte niekto telefonoval pánovi [REDACTED], ale teraz naozaj neviem kto.“ Na otázku odporcu svedkyňa uviedla, že pani [REDACTED] nikto nebránil napísať dôvod, prečo odmieta podpísať zápisnicu.

Svedkyňa [REDACTED] (zapisovateľka miestnej volebnej komisie) uviedla, že nebola prítomná pri spočítavaní hlasovacích lístkov. „A potom na druhýkrát, keď mi akože diktovali jednotlivé hlasy, tak potom už bol vlastne 598... No neplatné hlasy tam neboli, takže nebola na to ani kolónka, nevedela som, kde to zapísať.“ K zápisnici svedkyňa nevyhotovila žiadnu prílohu. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľa uviedla, že obvodnej volebnej komisii vo [REDACTED] volala v súvislosti s posudzovaním platnosti dvoch sporných hlasovacích lístkov. Na ďalšiu otázku právneho zástupcu uviedla, že zápisnica nemá žiadnu prílohu. Na otázku ústavného súdu svedkyňa uviedla, že kolónku o počte príloh v zápisnici zabudla vyplniť. K tej skutočnosti, že pani [REDACTED] odmietla podpísať zápisnicu, a k dopísaniu dôvodov svedkyňa uviedla: „Predsedníčka ju vyzvala, aby povedala potom dôvod, že z akého dôvodu, niečo tam že musíme uviesť. A ona vravela, že nepodpíše, nepodpíše... Išli sme do kancelárie, tam bola jedna pani, tak skontrolovala čísla, všetko, potom sa opýtala..., prečo neni tam podpísaná, keď chýba tam podpis a predsedníčka to povedala, že ako sa to stalo a potom zavolali aj druhú, neviem, či bola vedúca, zo štatistiky alebo z obvodnej komisie členka, a ona vravela, že potom treba tam

zapísať, že odmietla podpísať zápisnicu bez udania dôvodu. Takže som so súhlasom predsedníčky som zapísala.“ Svedkyňa nevedela uviesť, či niekto o tom informoval ostatných členov miestnej volebnej komisie.

II.3 Ďalšie skutkové zistenia

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že v súvislosti s počítaním hlasovacích lístkov pre voľby starostu a zásahom do zápisnice miestnej volebnej komisie bolo podané trestné oznámenie. Ďalšie trestné oznámenie bolo podľa sťažovateľa podané pre podozrenie z porušenia volebného moratória odporcom. Ústavný súd si preto vyžiadal relevantné rozhodnutia v predmetných trestných veciach.

Poverený príslušník Policajného zboru uznesením ČVS: ORP-554/VI-VK-2014 z 18. decembra 2014 odmietol podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku vec podozrenia z prečinu marenia a prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona, ktorého skutku sa mal dopustiť odporca – [REDAKOVANÉ] – tým, že ako kandidát na starostu obce Čebovce v komunálnych voľbách konaných 15. novembra 2014 mal porušením ustanovenia § 30 ods. 2 zákona o voľbách mariť prípravu volieb tak, že nedodržel zákonom ustanovenú lehotu na vedenie kampane. Predmetné uznesenie zrušila podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prokurátorka Okresnej prokuratúry [REDAKOVANÉ] uznesením č. k. 1 Pn 330/14/6610-9 z 12. januára 2015 a uložila poverenému príslušníkovi Policajného zboru, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Ústavný súd zistil, že poverený príslušník Policajného zboru uznesením opätovne rozhodol z 30. januára 2015 tak, že vec odmietol, keďže nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

Poverený príslušník Policajného zboru uznesením ČVS: ORP-555/VI-VK-2014 z 18. decembra 2014 odmietol podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku vec podozrenia z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona, „*ktorého skutku sa mal dopustiť neznámy páchatel...*, že v komunálnych voľbách konaných 15. 11. 2014 v obci Čebovce po uzatvorení volebných

miestností a následnej sumarizácii hlasovacích obálok a hlasovacích lístkov na starostu obce Čebovce po zistení rozdielu počtu oprávneným voličom vydaných volebných obálok s hlasovacími lístkami s počtom 597, ktorý nekorešpondoval s počtom hlasovacích lístkov na starostu nachádzajúcich sa v hlasovacej urne v počte 598, tento nedostatok neuviedol do Zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva a starostu obce zo dňa 15. 11. 2014, čím mal mariť priebeh volieb...“

Rovnako tak si ústavný súd vyžiadal aj zápisnice z výsluchu [REDAKOVANÉ] z 5. decembra 2014, [REDAKOVANÉ] z 8. decembra 2014 a [REDAKOVANÉ] z 9. decembra 2014 v konaní ČVS: ORP-555/VI-VK-2014. Uvedené výpovede korešpondovali so skutočnosťami, ktoré svedkyne uviedli vo svojich výpovediach pred ústavným súdom.

Sťažovateľ k sťažnosti priložil čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ] z 21. novembra 2014 a čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ] z 21. novembra 2014, v ktorých uviedli skutočnosti, ktoré zodpovedajú ich výpovediam na ústavnom súde.

III.

Východiská pre rozhodnutie ústavného súdu

III.1 Všeobecné východiská

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o voľbách volič po príchode do volebnej miestnosti preukáže svoju totožnosť a po zázname v zozname voličov dostane od komisie obálku a hlasovacie lístky.

Podľa § 15 ods. 5 zákona o voľbách v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrskok, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia. (vzhľadom na aplikáciu citovaného ustanovenia v prerokúvanej veci bol v príslušných citáciách zákona o voľbách nahradený výraz „okrsková volebná komisia“ výrazom „miestna volebná komisia“, pozn.)

Podľa § 37 ods. 1 zákona o voľbách po ukončení hlasovania dá predseda miestnej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak miestna volebná komisia použila na výslovnú žiadosť jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša.

Podľa § 37 ods. 2 zákona o voľbách miestna volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o voľbách po vybratí hlasovacích lístkov z obálok miestna volebná komisia rozdelí hlasovacie lístky pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce (primátora). Potom zistí počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Výsledky zapíše do zápisnice o hlasovaní.

Podľa § 37 ods. 4 zákona o voľbách každý člen miestnej volebnej komisie môže nazerať do hlasovacích lístkov. Predseda miestnej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov.

Podľa § 38 ods. 2 zákona o voľbách ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích lístkov, miestna volebná komisia vylúči hlasovacie lístky s neoznačenými kandidátmi. Ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích lístkov pre voľby poslancov, na ktorých sú kandidáti označení zhodne a správne, miestna volebná komisia počíta za platný len jeden z hlasovacích lístkov; v opačnom prípade sú všetky hlasovacie lístky neplatné. Obdobne sa postupuje pri posudzovaní hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce (primátora).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov

samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, každé porušenie volebného zákona nevyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len tak závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na tieto zásady a kritériá ústavný súd posúdil, či sťažovateľom namietané skutočnosti sú ústavne relevantným spôsobom porušením citovaných ustanovení dotknutých právnych predpisov a súvisiacej judikatúry ústavného súdu.

III.2 Skutkové zistenia, ich vyhodnotenie a závery

III.2.1 K posudzovaniu platnosti hlasovacích lístkov miestnou volebnou komisiou

Sťažovateľ namieta nerovnaký prístup miestnej volebnej komisie pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov. Poukazuje na to, že miestna volebná komisia vyhodnotila ako neplatný hlasovací lístok, na ktorom volič zakrúžkoval jeho vek bez zakrúžkovania poradového čísla. V prípade odporcu miestna volebná komisia postupovala odlišne, pretože za platný uznala hlasovací lístok, na ktorom volič zakrúžkoval poradové číslo odporcu a osobitne aj jeho vek.

Podľa § 31 ods. 4 zákona o voľbách po prevzatí obálky a hlasovacích lístkov volič vstúpi do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov. V tomto priestore volič vloží do obálky jeden hlasovací lístok pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce (primátora). Na hlasovacom lístku pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva zakrúžkovaním poradových čísel označí kandidátov, pre ktorých hlasuje. Volič môže zakrúžkovať najviac taký počet kandidátov, aký má byť v príslušnom volebnom obvode zvolený. Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce (primátora) zakrúžkovaním poradového čísla označí kandidáta, pre ktorého hlasuje.

Podľa § 38 ods. 1 zákona o voľbách neplatný je hlasovací lístok,

- a) ktorý nie je na predpísanom tlačive,
- b) ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4,
- c) ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta, alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na takúto funkciu.

Podľa § 38 ods. 3 zákona o voľbách poškodenie hlasovacieho lístku nemá vplyv na jeho platnosť. Na prečiarknuté alebo dopísané mená sa neprihliada.

Podľa § 38 ods. 4 zákona o voľbách v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka miestna volebná komisia s konečnou platnosťou.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že prejav vôle voliča musí nepochybné smerovať k tomu, aby to prejavil pri voľbách na hlasovacom lístku tak, aby z neho bolo nepochybné, koho volil, a aby prejav vôle smeroval k voľbe ním označeného kandidáta, a to tým, že označí kandidáta, ktorého volil. Ústavný súd každý prípad posudzuje osobitne, pričom prihliada na účel a zmysel volebného zákona, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu (PL. ÚS 8/08). Za platný možno uznať iba ten hlasovací lístok, na ktorom volič zakrúžkoval poradové číslo ním vybraného kandidáta na starostu bez akejkoľvek inej úpravy hlasovacieho lístka navyše (PL. ÚS 10/07). V kontexte s celým znením ustanovenia § 38 zákona o voľbách, ale najmä s odkazom v odseku 1 písm. b) na úpravu hlasovacieho lístka podľa § 31 ods. 4 zákona o voľbách taký lístok, ktorý nie je označený zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta, nemožno uznať za platný. Slobodná voľba svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1 ústavy sa realizuje aj v slobode výberu kandidáta z viacerých kandidátov, ktorý má v zastupiteľskej demokracii občana – voliča zastupovať. Aby tento výber bol identifikovateľný, musí byť vykonaný zákonom ustanoveným spôsobom (PL. ÚS 21/99).

Ústavný súd tiež uviedol, že sčítavanie hlasov odovzdaných voličmi pre jednotlivých kandidátov je z hľadiska výsledku volieb rozhodujúcou činnosťou, ktorá finalizuje výkon volebného práva (v konkrétnych voľbách) v jeho aktívnej aj pasívnej podobe. Preto zákonodarca v deviatej časti zákona o voľbách upravuje podmienky a spôsob zisťovania výsledku volieb od prítomnosti osôb v miestnosti pri sčítavaní hlasov, vlastné sčítavanie hlasov, posudzovanie hlasovacích lístkov, náležitosti zápisnice o hlasovaní až po uverejnenie výsledkov volieb. Zverenie právomoci rozhodnúť o platnosti hlasovacieho

lístku okrskovej volebnej komisii s konečnou platnosťou (§ 38 ods. 4 zákona o voľbách) neznamená úplnú voľnosť komisie pri posúdení hlasovacieho lístka. V kontexte s celým znením ustanovenia § 38, ale najmä s odkazom v ods. 1 písm. b) na úpravu hlasovacieho lístka podľa § 31 ods. 4 taký lístok, ktorý nie je označený zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta, nemožno uznať za platný (PL. ÚS 21/99).

Z citovaných ustanovení zákona o voľbách vyplýva, že pre posúdenie hlasovacieho lístka ako platného, a teda na jednoznačný prejav vôle voliča zákon vyžaduje, aby volič prejavil svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla ním vybraného kandidáta na starostu obce (primátora) alebo kandidáta, prípadne kandidátov na poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva.

V prípade sťažovateľom menovaných dvoch hlasovacích lístkov je nepochybné, že hlasovací lístok pre sťažovateľa nebol označený zákonom predpokladaným spôsobom – zakrúžkovaním poradového čísla sťažovateľa. Zakrúžkovanie výlučne veku sťažovateľa nie je prejavom vôle voliča v zmysle § 31 ods. 4 zákona o voľbách, preto takto upravený hlasovací lístok nemožno považovať za platný.

Pokiaľ ide o druhý hlasovací lístok – volič prejavil svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla odporcu ako kandidáta na starostu, teda svoju vôľu prejavil spôsobom, ktorý predpokladá § 31 ods. 4 zákona o voľbách. K zákonom predpokladanému spôsobu prejavu vôle – pripojil volič dodatočné označenie hlasovacieho lístka – zakrúžkoval vek odporcu. Z § 38 ods. 3 zákona o voľbách vyplýva, že dodatočná úprava hlasovacieho lístka, ktorý je označený spôsobom podľa § 31 ods. 4, spočívajúca v prečiarknutí mena kandidáta, prípadne v dopísaní iných mien, nespôsobuje neplatnosť tohto hlasovacieho lístka. Zákonom predpokladaná dodatočná úprava hlasovacieho lístka nijako nespochybňuje na tomto hlasovacom lístku vyznačenú úpravu hlasovacieho lístka v zmysle § 31 ods. 4 zákona o voľbách, teda nejde napr. o preškrtnutie krúžku okolo poradového čísla, prípadne mena a priezviska kandidáta, ktorého poradové číslo bolo zakrúžkované. V prerokúvanom prípade – dodatočná úprava hlasovacieho lístka spočíva v zakrúžkovaní veku kandidáta, ktorého

poradové číslo volič zakrúžkoval. Možno konštatovať, že táto dodatočná úprava hlasovacieho lístka nijako nespochybňuje prejav vôle tohto voliča v zmysle § 31 ods. 4 zákona o voľbách. Bolo by možné prijať názor, že touto dodatočnou úpravou volič svoj prejav vôle v zmysle § 31 ods. 4 zákona o voľbách „umocnil“, pretože zakrúžkoval ďalší údaj týkajúci sa toho istého kandidáta. Na túto dodatočnú úpravu hlasovacieho lístka možno na základe dôkazu podobnosti (argumentum a simili) aplikovať § 38 ods. 3 zákona o voľbách, t. j. že obdobne ide o takú dodatočnú úpravu hlasovacieho lístka, ktorá nijako nespochybňuje na tomto hlasovacom lístku vykonanú úpravu v zmysle § 31 ods. 4 zákona o voľbách a ktorá takto nespôsobuje neplatnosť tohto hlasovacieho lístka. Na tomto základe, uplatňujúc materiálny prístup k hodnoteniu prejavu vôle voliča, možno predmetný hlasovací lístok považovať za platný.

Na tomto základe možno konštatovať, že sa nepreukázalo tvrdenie sťažovateľa o nesprávnom posúdení platnosti sporných hlasovacích lístkov.

Podľa § 11 ods. 6 zákona o voľbách volebná komisia je uznášaniaschopná, ak je prítomná väčšina jej členov. Na platnosť uznesenia je potrebná väčšina hlasov prítomných členov. V prípade rovnosti hlasov sa návrh považuje za zamietnutý. O priebehu zasadania vyhotovuje volebná komisia zápisnicu.

Skutočnosť, že miestna volebná komisia nerozhodla o platnosti sporných hlasovacích lístkov uznesením, sťažovateľ v sťažnosti nijako nenamieta. Medzi členmi miestnej volebnej komisie nebolo nijako sporné, že nakoniec aj po predchádzajúcej konzultácii obvodnej volebnej komisie vo [REDACTED] dospeli k väčšinovému rozhodnutiu o platnosti sporných hlasovacích lístkov. Dosiahnutie príslušnej väčšiny pri tomto rozhodovaní nijako nespochybnila ani členka miestnej volebnej komisie [REDACTED]. Spôsob, akým miestna volebná komisia posúdila platnosť sporných hlasovacích lístkov, ústavný súd nepovažuje za arbitrárny a vychádza z primeraného výkladu § 31 ods. 4 zákona o voľbách. Vychádzajúc z týchto okolností, ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie miestnej volebnej

komisie o platnosti sporných hlasovacích lístkov bez vyhotovenia formálneho uznesenia nepredstavuje porušenie zákona o voľbách.

III.2.2 K zákonnosti sčítavania hlasov po skončení hlasovania

Sťažovateľ namieta, že počas sčítavania hlasovacích lístkov sa zistilo, že počet odovzdaných obálok (597 ks) nekorešponduje s počtom hlasovacích lístkov, ktorých bolo 598. Uvedená skutočnosť mohla mať podľa sťažovateľa vplyv na volebný výsledok.

Nebola sporná skutočnosť, že počet obálok vo volebnej schránke korešpondoval s počtom voličov, ktorí sa zúčastnili volieb. Rovnako tak nebolo sporné, že pri otváraní obálok žiaden z členov miestnej volebnej komisie nenašiel viac ako dva hlasovacie lístky, resp. aspoň dva hlasovacie lístky pre voľbu starostu. Túto skutočnosť nespochybňuje ani samotný sťažovateľ, keď v sťažnosti uviedol, že *„pri otváraní obálok neboli zistené žiadne nezrovnalosti...“*. Žiaden z členov miestnej volebnej komisie neuviedol, že by pri vydávaní hlasovacích lístkov niekto z voličov upozornil na to, že dostal viac ako dva hlasovacie lístky, resp. aspoň dva hlasovacie lístky pre voľbu starostu.

Predsedníčka miestnej volebnej komisie p. [REDAKOVANÉ] uviedla, že po druhom prepočítaní *„sa nám objavil ďalší neplatný hlasovací lístok... prázdny... už jeden prázdny bol aj pôvodne a jeden prázdny pribudol“*. Počet neplatných hlasovacích lístkov bol sedem a po druhom prepočítaní osem. S touto výpoveďou korešponduje výpoveď p. [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla, že pri druhom prepočítaní *„sa našiel ten ešte jeden lístok...“*, a na doplňujúce otázky odpovedala: *„My sme rozdelili starostov, papieriky... a pri tom druhom sčítavaní, ja neviem, ako sa tam dostal, bol jeden prázdny... Lebo prvýkrát tam nebol...“*. Zhodne vypovedal aj p. [REDAKOVANÉ], ktorý v obálke našiel neupravený hlasovací lístok pre voľby starostu, potvrdil tiež, že pri ďalších počítaniach našli hlasovací lístok, ktorý bol neplatný.

Na doplňujúcu otázku uviedol: „*Bol, bol tam... Áno, bol aj taký neoznačený... Dva lístky boli také, ktoré boli prázdne...*“

Pán [REDACTED] uviedol, že našli jeden neoznačený hlasovací lístok: „*Z ôsmich neplatných lístkov jeden lístok bol... prázdny... ja som sa stretol s jedným hlasovacím lístkom, ktorý bol úplne prázdny... Podľa mojich vedomostí už sme ďalší prázdny nekrúžkovaný lístok nenašli.*“

Pán [REDACTED] nevedel uviesť, koľko bolo neoznačených hlasovacích lístkov. Celkovo bolo neplatných hlasovacích lístkov „*Sedem,... alebo osem...*“. Obdobne vypovedal aj p. [REDACTED], ktorý uviedol, že neplatných hlasovacích lístkov bolo „*sedem alebo osem... to si už nepamätám...*“. Uviedol, že medzi neplatnými bol aj taký „*lístok, ktorý nebol označený...*“, počet neoznačených hlasovacích lístkov však neuviedol.

Pani [REDACTED] uviedla, že už pri prvom spočítaní „*bolo osem neplatných hlasovacích lístkov*“, pričom pri následných prepočítavaniach sa už žiaden ďalší prázdny hlasovací lístok nenašiel.

Pri prepočítaní hlasovacích lístkov bolo zistených osem neplatných hlasovacích lístkov, z ktorých štyri hlasovacie lístky boli rôznym spôsobom preškrtnuté.

Všetci členovia miestnej volebnej komisie si pamätali, že pri sčítavaní hlasovacích lístkov na starostu sa našiel jeden neoznačený hlasovací lístok. Zo siedmich členov miestnej volebnej komisie traja ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) vypovedali jednoznačne, že boli dva neoznačené hlasovacie lístky, pričom jeden z nich sa našiel pri druhom prepočítavaní. Výpovede dvoch členov miestnej volebnej komisie ([REDACTED], [REDACTED]) nijako neodporujú výpovediam uvedených troch členov miestnej volebnej komisie – uviedli, že medzi neplatnými bol aj neoznačený hlasovací lístok, počet týchto neoznačených hlasovacích lístkov neuviedli. Výpoveď jedného svedka ([REDACTED]) bola bližšie nešpecifikovaná v tom, že tento svedok uviedol, že celkovo bol medzi neplatnými hlasovacími lístkami jeden, ktorý nebol nijakým spôsobom označený. Výpoveď jednej svedkyne ([REDACTED]) korešponduje

najmenej s uvedenými výpoveďami, pretože uviedla, že všetkých osem neplatných hlasovacích lístkov našli pri prvom prepočítaní, žiadne ďalšie neplatné hlasovacie lístky (t. j. ani prázdne) už nenašli. Ústavný súd však poukazuje na okolnosti, ktoré môžu spochybniť hodnovernosť svedkyne [REDACTED] vzhľadom na jej vzťah k sťažovateľovi – je jeho švagrinou – a tiež preto, že podľa vyjadrení viacerých členov miestnej volebnej komisie jej manžel (sťažovateľov brat) mal na ňu počas sčítavania hlasov pôsobiť tým spôsobom, aby nepodpísala zápisnicu.

Podľa výpovedí členov miestnej volebnej komisie získaných výsluchom ústavného súdu v súvislosti s „objavením“ sa neoznačeného hlasovacieho lístku reálna a najviac pravdepodobná možnosť vysvetlenia sa javí byť tá, že hlasovacím lístkom navyše bol neoznačený hlasovací lístok, ktorý členovia miestnej volebnej komisie objavili pri druhom sčítaní hlasovacích lístkov. Nebolo nijako preukázané, že tento hlasovací lístok niekto vložil medzi odovzdané hlasovacie lístky – či už z kôpky nepoužitých hlasovacích lístkov, alebo inak. Tento hlasovací lístok nebol podľa vyjadrenia členov miestnej volebnej komisie s výnimkou p. [REDACTED] zistený ani pri vyberaní z obálok, ani pri triedení na hlasovacie lístky na voľby starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a tiež ani pri prvom triedení a prepočítavaní. Možno preto pripustiť predpoklad uvedený viacerými členmi miestnej volebnej komisie počas výsluchov, že tento neoznačený hlasovací lístok bol spojený s označeným hlasovacím lístkom pre voľby starostu spôsobom, ktorý viedol k jeho oddeleniu a objaveniu až pri bezprostredne po sebe nasledujúcej opakovanej manipulácii s hlasovacími lístkami členmi miestnej volebnej komisie. Keďže iným dôkazom v čase svojho rozhodovania ústavný súd nedisponoval a nebolo reálne ho ani získať, ústavný súd sa priklonil k záveru, že hlasovacím lístkom navyše oproti počtu vydaných obálok a hlasovacích lístkov bol s najväčšou pravdepodobnosťou neoznačený, a teda neplatný hlasovací lístok, a preto táto skutočnosť nemala vplyv na celkový volebný výsledok vo voľbách starostu obce.

III.2.3 K neoprávnenému zásahu do zápisnice miestnej volebnej komisie

Podľa § 39 ods. 1 zákona o voľbách miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o hlasovaní, ktorú podpíšu predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 39 ods. 2 zákona o voľbách v zápisnici miestnej volebnej komisie o hlasovaní sa uvedie

- a) začiatok a ukončenie hlasovania, prípadne jeho prerušenia,
- b) celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov,
- c) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,
- d) počet odovzdaných obálok,
- e) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov do obecného (mestského) zastupiteľstva,
- f) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce (primátora),
- g) prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie.

Podľa § 40 ods. 1 zákona o voľbách po sčítaní hlasov a podpísaní zápisnice o hlasovaní ohlásí predseda miestnej volebnej komisie výsledok hlasovania a jeden rovnopis zápisnice zašle bezodkladne miestnej (obvodnej, pozn.) volebnej komisii a vyčká na jej pokyn na ukončenie činnosti.

Ústavný súd už uviedol, že volebná komisia je orgánom verejnej moci, ktorý túto vykonáva vo verejnom záujme. Volebná komisia je inštitúciou verejnej moci a činnosť, ktorú vykonáva, je činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme. Príprava a zabezpečenie volieb je vo verejnom záujme, a preto vytvorenie orgánu verejnej moci, akým je volebná komisia, zaraďuje tento orgán medzi orgány verejnej moci. Miestna volebná komisia je orgánom štátnej správy, ktorého rozhodnutia podliehajú v zmysle čl. 129 ods. 2 ústavy súdnemu dohľadu, ak sa ho oprávnené osoby dožadujú (PL. ÚS 1/07).

Okrsková (miestna) volebná komisia vo voľbách do obecnej samosprávy plní aj úlohy garanta ústavnosti a zákonnosti samotného volebného aktu a prvotného sčítania hlasov. Tomuto zodpovedá jej kreovanie, zákonom ustanovené postupy a zisťovanie volebných výsledkov, ktoré sú prejavom vôle voličov (PL. ÚS 36/03, PL. ÚS 1/07).

Okrsková (miestna) volebná komisia vyhotoví o hlasovaní vo volebnom okrsku zápisnicu, v ktorej sa uvedú skutočnosti podľa § 39 ods. 2 zákona o voľbách. Zápisnicu o hlasovaní podpíšu všetci členovia volebnej komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú (§ 39 ods. 1 volebného zákona).

Podľa sťažovateľa neoprávnený zásah do zápisnice miestnej volebnej komisie mal spočívať v tom, že

sa v nej neodrazila skutočnosť, že celkový počet hlasovacích lístkov bol 598, t. j. že jeden hlasovací lístok bol navyše,

bol dodatočne dopísaný dôvod nepodpísania zápisnice [REDAKOVANÉ], členkou miestnej volebnej komisie, bez jej vedomia a súhlasu.

Z tlačiva „Zápisnica miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce“ vyplýva, že neobsahuje miesto na vyplnenie počtu neplatných hlasovacích lístkov. Primárne preto nebola možnosť uvedený údaj do zápisnice zapísať. Zákon o voľbách výslovne neustanovuje, ako má príslušná volebná komisia postupovať pri disproporcii v počte hlasovacích lístkov zistenej po ich vybratí z obálok alebo pri uvádzaní počtu neplatných hlasovacích lístkov. Postup každej volebnej komisie bude nepochybne závisieť od konkrétnych okolností prípadu, preto neuvedenie týchto skutočností v zápisnici samo osebe nepredstavuje porušenie zákona o voľbách.

V prerokúvanom prípade je z vykonaného dokazovania zrejmé, že miestna volebná komisia zistenú skutočnosť telefonicky konzultovala s obvodnou volebnou komisiou vo [REDAKOVANÉ] tiež aj osobne vysvetlila uvedenú situáciu pri predložení zápisnice.

Miestna volebná komisia zrejme postupovala podľa pokynu obvodnej volebnej komisie, o čom svedčí skutočnosť, že obvodná volebná komisia prijala uvedenú zápisnicu bez toho, aby trvala na výslovnom uvedení tejto skutočnosti v zápisnici, prípadne v jej prílohe. Výsledky dokazovania – predovšetkým výsluch svedkov a prepočítanie hlasovacích lístkov – nasvedčujú tomu záveru, že hlasovacím lístkom navyše bol neoznačený hlasovací lístok, t.j. neplatný, ktorý nebol spôsobilý ovplyvniť výsledok hlasovania. Vychádzajúc z uvedeného, neuvedenie v zápisnici miestnej volebnej komisie, že bol zistený vyšší počet hlasovacích lístkov ako počet vydaných hlasovacích lístkov, nepredstavuje v konkrétnych okolnostiach porušenie zákona o voľbách.

Pokiaľ ide o dopísanie dôvodu nepodpísania zápisnice členkou miestnej volebnej komisie [REDACTED] – výsledky dokazovania preukazujú, že p. [REDACTED] bola upovedomená o tom, že odmietnutie podpisu je potrebné odôvodniť, a následne jej bola poskytnutá dostatočná príležitosť na to, aby tieto dôvody sama poznamenala do zápisnice, prípadne aby ich aspoň verbalizovala v maďarskom alebo slovenskom jazyku takým spôsobom, aby iní členovia miestnej volebnej komisie, prípadne zapisovateľka, boli spôsobilí uvedenú skutočnosť poznamenať v texte zápisnice. Z vyjadrení členov miestnej volebnej komisie a tiež zapisovateľky pomerne jednoznačne vyplýva, že p. [REDACTED] dôvody odmietnutia podpisu neverbalizovala a ani ich sama nepoznamenala. Je potrebné tiež uviesť, že p. [REDACTED] pri výsluchu na ústavnom súde dôvod, prečo odmietla podpísať zápisnicu, sformulovala samostatne a zrozumiteľne v maďarskom jazyku, preto je nepravdepodobné, že tým istým spôsobom nebola spôsobilá tento dôvod uviesť aj pri vyhotovovaní zápisnice. Uvedenie dôvodu odmietnutia podpisu zápisnice je v prvom rade právom a povinnosťou toho člena volebnej komisie, ktorý svoj podpis odmietol. V zásade však nič nebráni tomu, aby tento dôvod zapísala napr. zapisovateľka volebnej komisie [porovnaj: Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenávajú. (§ 43 ods. 1 zákona o voľbách)]. Z výsledkov dokazovania vyplýva, že p. [REDACTED] svoje právo uviesť dôvody odmietnutia podpisu nevyužila, preto nemožno namietať, ak tento dôvod dodatočne zaznamenala priamo zapisovateľka miestnej volebnej komisie a ak postoj p. [REDACTED] vyjadrila formuláciou

„bez uvedenia dôvodu“. Z týchto okolností vyplýva, že tento postup nemožno považovať za také porušenie zákona o voľbách, ktoré by malo vplyv na konečný výsledok volieb.

III.2.4 K porušeniu volebného moratória

Podľa § 30 ods. 1 zákona o voľbách volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o voľbách kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 30 ods. 11 zákona o voľbách v čase 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia miestne volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí vysielateľ alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom.

Pri výklade § 30 ods. 1, 2 a 11 zákona o voľbách ústavný súd už konštatoval, že 48 hodín pred voľbami a počas volieb je zakázaná volebná kampaň, ktorá musí predstavovať činnosť, teda súhrn viacerých aktivít zameraných na podporu alebo slúžiacich na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta. Nie je pritom potrebné ani možné preukázať konkrétny vplyv či výsledok takýchto aktivít, ale vychádza sa z ich obvyklého alebo zjavného zamerania (m. m. PL. ÚS 6/06, PL. ÚS 15/07, PL. ÚS 40/2011). Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého z § 30 zákona o voľbách nemožno vyvodiť absolútny zákaz akejkoľvek volebnej kampane

počas volebného moratória (m. m. PL. ÚS 73/07). Ústavný súd už tiež vyslovil, že zákaz volebnej kampane podľa § 30 zákona o voľbách predstavuje zásah zákonodarcu do slobody prejavu a práva na informácie (čl. 26 ods. 1 ústavy). Ustanovením zákazu podľa § 30 zákona o voľbách sa nastolila rovnováha záujmov medzi osobami uplatňujúcimi právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a subjektmi práv podľa čl. 26 ods. 1 ústavy. V rozpore s § 30 zákona o voľbách nie je akékoľvek správanie, ktorým sa uskutočňuje sloboda prejavu alebo právo na informácie. Predmetom zákazu je iba rozširovanie informácií súvisiacich s voľbami, ak obsahom prejavu je informácia natoľko závažná, ktorá by v čase moratória zmenila rozhodnutie voličov odovzdať svoj hlas v prospech určitého kandidáta (m. m. PL. ÚS 3/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 40/2011).

V súvislosti s tvrdením sťažovateľa, že deň pred konaním volieb bol na sociálnej sieti Facebook vytvorený profil fiktívnej osoby [REDAKOVANÉ], v rámci ktorého boli zverejnené informácie o činnosti sťažovateľa ako starostu, informácie z jeho súkromia a tiež dokumenty súkromného charakteru, ústavný súd poukazuje na závery, ktoré vyslovil v skoršom rozhodnutí (PL. ÚS 42/2011), podľa ktorého vzhľadom na to, že prístup verejnosti na sociálnu sieť Facebook je viazaný na registráciu prostredníctvom e-mailu s uvedením mena a hesla, t. j. je určitým spôsobom obmedzený, nemožno informácie uverejnené na sociálnej sieti Facebook považovať za také, ktoré by práve vzhľadom na podmienky prístupu na túto sieť dosahovali rozsahom svojho rozšírenia medzi verejnosťou intenzitu porušenia § 30 ods. 11 zákona o voľbách (k povahe sociálnej siete Facebook a k výrokom na tejto sieti uvedeným sa vo svojej rozhodovacej činnosti vyjadril aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 3844/13 z 30. októbra 2014).

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že „na základe viacerých oznámení od voličov odporca porušil volebné moratórium, nakoľko deň pred konaním volieb osobne navštívil viacerých voličov s cieľom získať si ich hlas“.

Odporca vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že „zákon o volebnom moratóriu... neporušil“, pričom predložil zápisnicu zo svojho výsluchu podľa § 196 ods. 2 Trestného

poriadku ČVS: ORP-554/VI-VK-2014 z 5. decembra 2014. Vo výpovedi odporca uviedol, že „navštívil pani [REDAKOVANÉ] v jej predajni mäsa v obci Čebovce, čo bolo dňa 12. 11. 2014, kedy... ju požiadal, či by... si v jej predajni nemohol umiestniť... predvolebný plagát... je pravdou, že... sa pred konaním komunálnych volieb osobne stretol a rozprával aj s pánom [REDAKOVANÉ], ktorého... navštívil dňa 12. 11. 2014, kedy... sa spolu rozprávali v podvečerných hodinách u nich doma... o verejných veciach v súvislosti s obcou Čebovce, kde... mu ešte uviedol svoju predstavu, resp. plán... pôsobenia v prípade zvolenia za starostu... V tomto duchu... viedol rozhovory aj s inými občanmi obce Čebovce.“. Uviedol tiež, že volebnú kampaň viedol „v období, kedy... to zákon umožňoval a nie v období volebného moratória...“.

Sťažovateľ svojou argumentáciou v sťažnosti nijako nevyvrátil tvrdenia odporcu, ktoré uviedol počas výsluchu v predmetnej trestnej veci k podozreniu z porušenia volebného moratória.

Vychádzajúc z uvedeného a tiež zo skutočnosti, že na preukázanie svojho tvrdenia o porušení volebného moratória odporcom, prípadne vytvorením profilu na sociálnej sieti Facebook sťažovateľ nenavrhol žiadne dôkazy – napr. výsluch svedkov – voličov, ktorí uvedené aktivity odporcu videli, prípadne boli odporcom priamo oslovení v uvedenom časovom období, alebo výpisom z príslušného profilu sociálnej siete Facebook, ústavný súd nepovažoval toto tvrdenie sťažovateľa za relevantné.

III.3 Záver

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver (napriek tesnému volebnému výsledku) o takom hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách starostu obce Čebovce, ktoré by preukázateľne ovplyvnili výsledok týchto volieb a mohli by byť podkladom zrušenia týchto volieb ústavným súdom. Sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno tým, že nepreukázal také porušenie zákona o voľbách, ktoré

by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb, a preto bola jeho sťažnosť podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavným súdom zamietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2015